

הנותן לחברו כלי מתנה - טבילה בשבת

נתינת מתנה כלי טבול

הנותן לחברו כלי מתנה, יכול לטבול הכלי קודם נתינתו ולהביא לחברו כלי טבול (יבי"א ח"ז יו"ד סי' ט, חוט שני טבילת כלים סק"ט), ויש הסוברים שלא מועיל להטביל כלי לפני שמגיע לידי הבעלים, ולכך המקבל צריך לטבול שוב ללא ברכה. (קובץ מבית לוי חט"ו עמ' פג, תשובות והנהגות ח"א סי' תנב)

השולח משלוח מנות עם כלים להטבילים

הקונה כלי בכדי לשולחו לחברו בתוך המשלוח מנות, אם ממלא את הכלי באוכל ושולחו כך צריך להטביל את הכלי עם ברכה [ונחשב לחלק מהדעות כמשתמש בכלי, ולא ככלי סחורה] (משנה הלכות, אבני ישפה, מציון תצא תורה ח"א יו"ד הע' רטז), ויש אומרים שאינו צריך להטבילו (אשרי האיש יו"ד פרק ט אות ח, חוט שני פורים סוף פרק י, טבילת כלים כהלכתה פ"א הע' כג)

טבילת כלים בשבת ויו"ט

יום השבת מותר לטבול בו כלים הנקחים מהגוי בברכה אם צריך להם (שו"ע), ואין חשש כמתקן, ויש חולקים, ואולם מאחר שהנותן כלי לגוי במתנה וחוזר ושואלו ממנו פטור כדלהלן יעשה עצה זו (ע"י שהגוי יגביהה את הכלי - חו"מ סי' קצח ס"ט), ואין לחוש לאיסור לא תחנם (שו"ע או"ח סי' שכג ס"ז, לויית חן אות עה) (וכן יעשה ביום חול כשאין מצוי לו מקוה, או אם הכלי גדול מאוד, וכן כלי יקר מאוד שחס על הכלי), ומלכתחילה אם יכול לשאול כלי משכנו וכד', עדיף מלהטבילו בשבת.

נפל הכלי ללא כוונה

כלי שנפל בטעות או מאליו למקוה נטהר ואין צריך לטבולו שוב. (בין ישראל לעמים פ"ב סעי' כח) (וברכות אינם מעכבות, ואולי יתפוס הכלי בתוך המים ויברך ויציאו, כנ"ל)

שימוש בכלי הפקר ללא טבילה

המוצא כלים מופקרים, יכול להשתמש בהם בכוונה תחילה שאינו זוכה בכלי, ומלכתחילה לא יעשה כן שהרואה אינו יודע שלא נתכוון לזכות, ונראה כמשתמש בכלי ללא טבילה (ומשום כך לא כתבו הפוסקים עצה זו לשבת - להסוברים שמותר להפקיר בשבת).

שאר דיני טבילת כלים

ברכה לקטן הטובל בנוכחות גדול

קטן הטובל כלים בנוכחות גדול (ואין חשש חציצה כמדבקות או אחיזת הכלי בחוזק וכד', יברך הקטן על הטבילה. (הלכ"ע ח"ז עמ' רסב -ה)

קטן שבא ומספר שטבל את הכלי

אם קטן בא ומספר שטבל את הכלי שחיובו מדאורייתא (כלי מתכות), ולא היה לידו שום גדול, אינו נאמן וצריך לטבול שוב את הכלי, ללא ברכה, ובכלי זכוכית נאמן.

בן י"ג שנה יום אחד לטבילת כלים

מלכתחילה אין ליתן לקטן בן י"ג שנה ויום אחד להטביל כלים שחיובם דאורייתא כל עוד ואין אנו יודעים שהביא ב' שערות, ומ"מ אם עבר וטבל עלתה לו טבילה. (פת"ש יו"ד סי' קכ ס"ק יד, אוצר השיער סי' כז סעי' ה בהערה)

ברכה כשהביאו לו עוד כלי ששכח

המברך על כמה כלים שיש לפניו, ותוך כדי הטבילה הביאו לו עוד כלי ששכח לקחתו, ולא היה לפניו בשעת הטבילה, לכאורה צריך לברך שוב, שהרי לא כיוון עליו, ולמעשה נראה שדין סב"ל לא יברך (כדון האחרונים בשו"ע סי' קעז סעי' ה). ואם הביא כמות כלים שנמצאים באוטו ובירך על הראשונים וכיוון להכלל, ומביאים לו תוך כדי הטבילה עוד כלים מהרכב, לכאורה כוונתו בשעת הברכה היתה גם עליהם ואינו מברך שוב.

הכניס הכלי למים ונזכר שלא בירך

מי שיש ברשותו כלי אחד ואחר שהכניסו לתוך מי המקוה נזכר שלא בירך יכול לברך כל עוד ולא הוציאו מהמים (עדן נמצא בקיום המצווה, וגם יש הסוברים שניתן לברך אחר הטבילה). (באר מים חיים טבילת כלים פרק ב הע' 1)

טבילת שיניים תותבות

מי שמשתמש בשיניים תותבות אינו צריך להטבילם בתחילת שימושם בהם. (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סימן סו, שו"ת שבט הקהתי ח"ו סימן רצא, הליכות עולם ח"ז עמ' רסח)

שימוש בטוסט ללא טבילה ע"י נייר

יש הסוברים שמותר להשתמש בטוסטר שאינו טבול אם מניח תמיד הפסק של ניר אפיה וכד', (מנחת שלמה ח"ב סימן סו אות ה, טבילת כלים פ"א עמ' נה ס"ד, בין ישראל לעמים עמ' פ"ג סעי' ב)

כלי פאירקס ודורלקס

כלי פאירקס ודורלקס חייבים טבילה ללא ברכה (שו"ת יבי"א ח"ו חיו"ד סי' י"ב, שו"ת ישכיל עבדי ח"ח חיו"ד סי' ל"ג), ויש אומרים שיטבול הכלי בברכה (טבילת כלים פ"א סעי' ל"ז בשם הגר"ש וואזנר).

טבילת כלי חרס

כלי חרס - (ללא שום ציפוי) פטור מטיבילה. כלי פורצלן - יש להחמיר לטבולן ללא ברכה. חרסינה - המצופה במפנים ובחוץ זכוכית או מתכת, חייב טבילה בברכה.

מנגל חד פעמי

אינו טעון טבילה. (שו"ת מנחת יצחק ח"ה סי' לב)

למכור את החמץ ולא את הכלים

יש להיזהר בעת מכירת החמץ, שימכור רק את החמץ שבכלים, ולא את הכלים של החמץ, ומי שמכר את הכלים במכירת חמץ, לאחר חג הפסח צריך לטבול את הכלים שמכר. (יבי"א ח"ו חיו"ד סי' יא, חזו"ע פסח עמ' פא)

כלים השייכים למקומות ציבוריים

כלים השייכים למקומות ציבוריים, כגון: בית חולים, צבא, בית כנסת, מקום עבודה וכד', חייבים בטבילה בברכה. (הכשרות למעשה עמ' רי)

טבילת כלי גר שנתגייר

גר המחמיר לטבול את כליו אחר הגיור ללא ברכה תבא עליו הברכה. (ציץ אליעזר ח"ח סי' כ, שבט הלוי ח"ח סי' צב, ובח"ו סי' רמה, תשובות והנהגות ח"א סי' תמט, הלכ"ע ח"ז עמ' רסח)

טבילת כלים בשלג

כאשר אין מקוה לטבילת כלים, מותר להטביל כלי זכוכית (שחיובם מדרבנן) בתוך שלג שיש בו שיעור ארבעים סאה, אולם אין הטבילה מועלת בכלי מתכות. (הכשרות למעשה עמ' רכב)

לִאֲסוּקֵי שְׁמֵעַתָּהָ - טַבְלַת סִיכּוּם לְדִינֵי טַבְלַת כָּלִים - בִּי

סוגי כלי אכילה העשויים מחומרים שונים

כלי אבן:	פטורים מטבילה
כלי אדמה:	פטורים מטבילה
כלי אמיל:	יטביל בלי ברכה
כלי בדיל:	יטביל בברכה
כלי ברזל:	יטביל בברכה
כלי גומי:	פטורים מטבילה
כלי דורלקס:	לבני ספרד חייבים בטבילה
כלי זהב:	חייבים בטבילה
כלי זכוכית:	חייבים בטבילה
כלי חימר:	פטורים מטבילה
כלי חרס:	פטורים מטבילה
חרס מצופים זכוכית:	יטבול בברכה
חרס מצופה מתכת:	יטבול בברכה
חרס מצופים מבפנים בלבד:	יטביל בלא ברכה
כלי חרסינה:	לבני ספרד א"צ טבילה
כלי קרמיקה:	פטורים מטבילה
כלי חשמל:	כל אחד לגופו
כלי כסף:	חייבים בטבילה בברכה
כלי מתכות:	חייבים בטבילה בברכה
כלי נחושת:	חייבים טבילה בברכה
כלי ניילון:	לבני ספרד פטורים
כלי נייר:	אינם צריכים טבילה
כלי סיליקון:	פטורים מטבילה
כלי עץ:	פטורים מטבילה
כלי עצם:	יטביל בברכה
כלי פורצלן:	יטבול בלי ברכה
כלי פיירקס:	לבני ספרד חייבים בטבילה
כלי פלסטיק:	המחמיר לטבול [בלי ברכה] תע"ב
כלי קריסטל:	חייב טבילה בברכה
כלים קרמיים:	פטורים מטבילה
מצופים חרס:	יטבול בלי ברכה

עוד סוגי כלים

כלי סחורה:	פטורים מטבילה
כלים להשכרה	מדינא, פטורים מטבילה
כלי מתנה:	אין להטבילם
כלי הפקר:	פטורים מטבילה
כלים של בית הכנסת	חייבים בטבילה
כלי אחסון:	אם לאוכל חייב בטבילה
כלים חד פעמיים:	פטורים מטבילה
כלים לשימוש חוזר:	מחלוקת

שם הכלי	עשוי מחומר	חייב טבילה	בברכה
אוגני שולחן	ברזל	X	--
אולר	מתכת	לפי רוב תשמישו	V
אופה לחם	מתכת	V	X
ארגז לחם	מתכת	V	X
בלנדר	סכין מתכת	V	V
בקבוק לשתייה קלה	זכוכית	V	V
גביע לקידוש	מתכת - זכוכית - כסף	V	V
חולץ פקקים	ברזל	X	--
חולץ תפוחים	ברזל	V	V
חילקי המיקסר	מתכת ופלאסטיק	V	X
חצובה	ברזל - מתכת	X	X
חרצן זיתים	ברזל	V	V
טוסטר	מתכת	V	V
טרמוס	זכוכית - ציפוי פלסטיק	V	V
כותש שום	מתכת	V	V
כיריים חשמליות	מכל סוג	X	X
כלי אחסון לדברי מאכל	מתכת - זכוכית	V	V
כלי אחסון למלח סוכר ותבלינים	מתכת זכוכית	V	V
כלי קפה	ברזל זכוכית	V	X
כלים חד פעמיים	מכל סוג	X	X
מדף במקרר	ברזל - זכוכית	X	--
מועך פירה	ברזל	V	V
סכו"ם: סכין-כף - מזלג	ברזל	V	V
מכסה של סיר	מתכת	V	V
מלחיה	זכוכית	V	V
מנגל - גוף	אלומיניום	X	--
מספריים לחיתוך בשר וירקות	מתכת - פלסטיק	V	V
מערבל בצק	מתכת	V	X
מערוך	מתכת	V	X
סכין יפני ואולר	ברזל	הכל לפי רוב תשמישו	V
סכין שחיטה	ברזל	V מחלוקת	X
ספל לנטילה (שממלאים בו מים למיחס)	מתכת - פלסטיק	X	--
פולח תפוחים	סכיני ברזל ומסגרת פלסטיק	V	V
פומפיה	ברזל	V	V
פורס בצים	חוטי ברזל ומסגרת פלסטיק	V	V
פוחתן בקבוקים ושימורים	כל סוג	X	--
צלחת של מיקרו-גל	זכוכית	X (רוב תשמישו)	--
קופסה לאתרוג מכסף	כסף\ נחושת\ ברזל	נראה שאף אם כוונתו לאוכלו פטור	
קערת נוי ליתן בה פרות	מכל סוג	V	V
רעדלער (חורים למצות)	ברזל - פלסטיק	X	--
רשת למנגל	מתכת	V	V
תבנית טוסטר אובן	אמאי	V	
תיון להניח תמצית	מתכת - זכוכית	V	V
תנור טוסטר אובן	כלי העשוי לנחת	X	X

כמה מילים על הטבילה: הטבילה מסוכמת בקצרה, וללא חילוקים פרטיים לכל כלי, בכל נידון יש לברר הדין לאותו הכלי, כל הכלים כאן הם שנקנו מגוי (חו"ל), מפאת חוסר המקום צמצמנו מאוד בכלים, בכל ספק יש להיזהר מלבדך מבלי בירור. כלים שידייתיהם מפלסטיק כתבו ברזל ופלסטיק, ויטבול הכל.